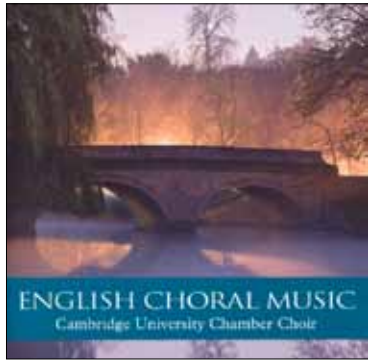

CD KLASSIEK

Koorwerk
Britse componisten

Dit jaar vierde Groot-Brittannië met veel luister het *Diamond Jubilee*, de zestigste verjaardag van de troonsbestijging van de Britse koningin. In 1953 moest de muziekwereld van toen instaan voor de nodige luister, wat er in dit geval toe leidde dat bij tien van de toenmalige voornaamste Britse componisten een 'boekje' werd besteld bestaande uit liederen voor gemengd koor. *A Garland for the Queen* neemt de hele eerste helft van de cd in beslag en brengt composities van Arthur Bliss, Arnold Bax, Michael Tippett, Vaughan Williams, Lennox Berkeley, Ireland, Howells, Finzi, Rawsthorne en Rubbra.

Ze gaven een goede doorsnede van hun persoonlijke productie, maar niet alles was echt interessant. Tot de betere composities behoren *Dance*, *Clarion Air* van Tippett, dat intussen doordrongt tot het klassieke koorrepertoire. Vernieuwend destijds was ook Rawsthorne's *Canzonet* met doorweven Latijnse en Engelse tekst: „Laat de man die nooit beminde spoedig liefde vinden en laat ook wie bemind heeft, weldra beminnen.” Twee schitterende bundels koorwerk van Benjamin Britten vervolledigen deze cd.

De opname komt uit Cambridge, dat op muzikaal gebied een reputatie te verdedigen heeft. Elk college heeft er zijn eigen koor, meestal een kerkkoor, soms met dagelijkse uitvoering van een ochtend- of avonddienst. Daarnaast bestaan er meerdere instrumentale ensembles en orkestjes. Een immens reservoir waaruit het kamerkoor van de universiteit mag putten.

Bijna dertig jaar lang was Timothy Brown de vaste dirigent van het Cambridge University Chamber Choir. Koormuziek kent hij door en door, want hij stamt uit een familie van professionele zangers. Zelf begon hij zijn zangcarrière in het koor van Westminster Abbey en hij kwam later als altus in dienst bij het King's College Choir in Cambridge. Na enige tijd evolueerde hij naar dirigent van het koor van Clare College, waarmee hij hoge toppen scheerde.

Brown is ook op het Europese vasteland een goede bekende geworden door zijn prestaties als koorleider aan de Berliner Staatsoper en de Opera van Vlaanderen. Maar ook bij het RIAS-kammerchor heeft hij gewerkt en niemand minder dan René Jacobs deed op hem en op het koor van Clare College een beroep voor een schitterende opname van Händels *Messiah*. (JC)

English Choral Music, door het Cambridge University Chamber Choir onder leiding van Timothy Brown, Heritage (historische opname uit 1991), distributie Laval, HTGCD 213, 18,25 euro.

TIJDSCHRIFT

Vreemde Bijbelfiguren
Ezra. Bijbels tijdschrift

Ezra. Bijbels tijdschrift focust op enkele minder bekende Bijbelfiguren, ook al kwamen sommigen van hen terecht in de beeldenwereld van de westerse cultuur. „De Bijbelse literatuur is geen verslaggeving. Het is existentiële literatuur”, schrijft Benedicte Lemmelijn. „Bijbelse verhalen gaan over het leven zelf. Dit betekent dat deze personages, vaak heel scherp zelfs, getekend worden als mensen van vlees en bloed.” Dat lezen we in zoveel 'literaire karakters' van de Bijbel.

Een heel bijzondere figuur is Theofilus, de persoon aan wie de evangelist Lucas zijn evangelie richt. Lucas wil deze Theofi-

lus overtuigen van de betrouwbaarheid van de oorspronkelijke ooggetuigen. Lucas verduidelijkt echter niet wie deze Theofilus is. In het verleden werden heel wat pogingen ondernomen om meer te weten te komen over deze man, maar die pogingen stelden teleur. Kerkvader Origenes opperde in Theofilus een symbolisch personage te zien, omdat zijn naam 'vriend van God' betekent. Neen dus, aangezien de aansprektitel „geachte Theofilus” veeleer doet vermoeden dat de persoon in kwestie een hoge functie bekleedde. Het was Theofilus die Lucas ertoe aanzette te beginnen schrijven. Naar het motief van de vraag om verduidelijking blijft het dus gissen. (EDS)

Een jaarabonnement op *Ezra* kost 12 euro. Vlaamse Bijbelstichting, Sint-Michielsstraat 6, 3000 Leuven, info@vlaamsebijbelstichting.be.

BOEK SPIRITUALITEIT

Reis naar binnen
Arjan Broers

Krijg je een titel onder ogen dan ben je snel geneigd het boek te associëren met mindfulness, wat achtzaamheid betekent en als aandachtstraining vandaag 'in' is. Aandacht is echter ook het sleutelwoord in de spiritualiteit van de broeders maristen. Zij gaven de opdracht voor dit boek, dat verscheen in het kader van de Maand van de Spiritualiteit.

Journalist Arjan Broers tekent in *Echt zijn* tien verhalen op van jongeren, geboren in de jaren

1980, over hun zoektocht naar zinnen en zelfkennis. De meesten zijn op een of andere manier betrokken bij het programma *Een reis naar binnen*, waarmee de fraters maristen in Nijmegen jongeren in die zoektocht begeleiden. Daarnaast vangen de fraters ook jongvolwassen ex-gedeteneerde mannen op. Ook uit die groep getuigt iemand.

Het werden tien uiteenlopende en hoogst openhartige verhalen, over het aanvaarden van de eigen geaardheid bijvoorbeeld, of over leren leven met het syndroom van Gilles de la Tourette, waardoor je onwillekeurige bewegingen en geluiden maakt. Over schreeuwen om aandacht, omgaan met angsten, over leren mediteren. Of net niet. „Ik zou mijn hersens wel eens af willen zetten”, vertelt een van de jongeren, die kiest voor paardrijden als ze het moeilijk heeft. Een andere jongere vindt haar leven doodgewoon en is gewoon dankbaar om wat ze krijgt.

Tussen de gesprekken door vindt de lezer citaten uit werken van auteurs als Thomas Merton of Thomas van Aquino. Levenswijsheid in dialoog met inzichten van jongeren. En met de lezer. Want, zo schrijft de auteur in de inleiding, „als je de ander echt ontmoet, kom je ook jezelf tegen. Dus gaat dit boek eigenlijk ook over jou”. (NL)

Arjan Broers, *Echt zijn. Jonge mensen over leven met aandacht*, Valkhof Pers, Nijmegen, 2012, 74 blz., 12,95 euro, ISBN 978 90 5625 379 0.

BOEK NATUUR

De mens als dier
Dirk Draulans

Hoeveel mensen, die we niet kennen, zijn er elke dag in de weer om ons leven zo aangenaam mogelijk te maken? Die vraag stelt auteur en bioloog Dirk Draulans aan het einde van *Samen voor ons eigen*. „Wij zijn uitzonderlijk, omdat we een van de weinige dier-

soorten zijn die een verregaande specialisatie in haar activiteiten inbouwde”, stelt hij. „Daardoor werken we voor mensen die we nooit te zien krijgen en zijn we tegelijk afhankelijk van de inzet van een anonieme massa.”

In *Samen voor ons eigen* beschrijft Dirk Draulans de processen die leiden tot dat bijzondere sociale gedrag van de mens, van de prehistorie tot nu. Hij haalt onderzoeken aan uit verschillende decennia en meerdere werelddelen. De thema's van hoofdstukken variëren van genderverschillen tot huisdieren, van liefdadigheid tot politiek.

De titel van het boek komt van de Nederlandse grappenmakers Kees van Kooten en Wim de Bie, die de slogan in 1979 bedachten voor een partij die ze voor de grap oprichtten. Volgens Draulans is het een perfecte samenvatting van de conclusies die de sociobio-

logie, de wetenschap die het sociale gedrag bestudeert, na decennia heeft bereikt over de mens. „We opereren in groep, maar in feite zijn we vooral met onszelf bezig”, vat hij samen. (JVH)

Dirk Draulans, *Samen voor ons eigen. Sociaal gedrag van de prehistorie tot de Facebookgeneratie*, De Bezige Bij, Antwerpen, 2012, 318 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 8542 382 9.

BOEK KERK

Vrouwen in de Kerk
Hans Küng

De Zwitserse theoloog Hans Küng, gewezen collega van Joseph Ratzinger en net als laatstgenoemde theologisch expert tijdens het Tweede Vaticaans Concilie, publiceert, net als zijn pauselijke generatiegenoot, nog steeds boeken.

Nadat zijn imposante trilogie over de drie monotheïstische godsdiensten uit de jaren 1990 eindelijk in het Nederlands is verschenen, komt nu ook de vertaling van een kleiner werk van zijn hand uit 2001 in de handel. Küng behandelt de delicate positie van vrouwen in het christendom. Daarbij past hij zijn theorie uit

zijn hoofdwerk toe, namelijk dat er in het christendom meerdere historische paradigma's naast elkaar bestaan.

Eerst gaat Küng op zoek naar de wijze waarop Jezus omging met vrouwen en toont hij aan hoe de kring rond Jezus bestond uit gelijkgestelden: vrouwen en mannen waren uitgenodigd. Er waren vrouwelijke profeten en apostelen in het vroege christendom. Gaandeweg in de kerkgeschiedenis verloren de vrouwen het pleit. De auteur toont dan aan hoe in de Kerk zich het patriarchale machtsdenken installeerde.

Zijn betoog is vooral historisch van aard. Lezenswaardig is zijn kritiek op de beroemde kerkhervormer Gregorius VII (gestorven in 1085). Volgens Küng was hij de enige paus die zijn priesters liet vervolgen (omdat vele toen nog gehuwd waren of samenleefden met een vrouw).

Küng doet allerlei voorstellen, waarvan de meest bekend zijn: meer inspraak in het kerkbestuur, afschaffing van de celibaatsplicht, priesterwijding van vrouwen. Hij is de woordvoerder van hen die ontgoocheld zijn omdat er zo weinig van de hervormingen in huis kwam; „Als ik nogmaals een kwarteeuw moet wachten op het moment waarop de

hiërarchie tot inzicht komt, dan zal ik de fundamentele verandering niet meer meemaken en vele anderen ook niet.”

Interessant zijn Küngs richtlijnen om als christendom nog kans van leven te hebben. Dan moet het de moderniteit niet veroordelen en niet aanvaarden een rooms-katholieke subcultuur te worden. De Kerk moet ook de destructieve gevolgen van het neoliberalisme meer gaan bestrijden. Wil de Kerk overleven, zal ze moeten leren leven in een pluralistische samenleving en aanvaarden dat er pluralisme in eigen schoot is. Die bedenkingen overstijgen het thema van het boek. (EDS)

Hans Küng, *Vrouwen in het christendom*, Ten Have, Amsterdam, 2012, 126 blz., 18,95 euro, ISBN 978 90 259 0199 8.